

## Sterylizacja w salonach beauty



Podczas wykonywania zabiegów związanych z przerwaniem ciągłości skóry stosuje się sterylne i/lub jednorazowe narzędzia oraz zdezynfekowane urządzenia.

Zgodnie z art. 16 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi osoby inne niż udzielające świadczeń zdrowotnych podejmujące czynności, w trakcie wykonywania których dochodzi do naruszenia ciągłości tkanek ludzkich, są obowiązane do wdrożenia i stosowania procedur zapewniających ochronę przed zakażeniami oraz chorobami zakaźnymi.

**Procedury** powinny regulować sposób postępowania przy wykonywaniu czynności, w trakcie których dochodzi do naruszenia ciągłości tkanek ludzkich, zasady stosowania sprzętu poddawanego sterylizacji oraz sposoby przeprowadzania dezynfekcji skóry i błon śluzowych oraz dekontaminacji pomieszczeń i urządzeń.

## **Prawidłowo napisana procedura powinna zawierać:**

- tytuł – do czego jest procedura,
- cel przygotowania procedury,
- dane osoby odpowiedzialnej za wdrożenie procedury oraz nadzór,
- zakres stosowania procedury,
- postępowanie/ instrukcję krok po kroku jak wykonać daną czynność,
- datę sporządzenia procedury,
- podpis osoby nadzorującej i wprowadzającej.

Na wniosek podmiotu obowiązującego do wdrożenia i stosowania procedur, państwowy powiatowy inspektor sanitarny opiniuje te procedury.

## **Klasyfikacja narzędzi używanych podczas zabiegu**

Ze względu na ryzyko zakażenia dla narzędzi, dzieli się je na 3 grupy:

- **niskiego ryzyka** – kontaktują się z nieuszkodzoną skórą – dezynfekcja niskiego stopnia lub średniego stopnia;
- **średniego ryzyka** – kontaktują się z błonami śluzowymi oraz ze zdrową lub zmienioną skórą, ale nie wnikają do jałowych tkanek – sterylizacja lub dezynfekcja wysokiego stopnia (dezynfekcja wysokiego stopnia w przypadku, gdy narzędzie nie nadaje się do sterylizacji w autoklawie);
- **wysokiego ryzyka** – kontaktują się z uszkodzoną skórą i błonami śluzowymi, dochodzi do penetracji jałowych tkanek lub układu naczyniowego - sterylizacja.

## **Sposób dekontaminacji urządzeń według klasyfikacji Spauldinga**

- **dezynfekcja:**
  - ✓ narzędzia kontaktujące się z nieuszkodzoną skórą;
- **sterylizacja:**
  - ✓ narzędzia kontaktujące się z błonami śluzowymi,
  - ✓ narzędzia kontaktujące się z uszkodzonymi tkankami.

Preferowaną metodą sterylizacji narzędzi jest sterylizacja w autoklawie – jest to sterylizacja wysokotemperaturowa przeprowadzana parą wodną pod ciśnieniem.

Salony beauty mogą przeprowadzać sterylizację samodzielnie na stanowisku sterylizacji gabinetowej lub zlecać sterylizację firmie zewnętrznej specjalizującej się w przeprowadzaniu procesów sterylizacji.

### **Stanowisko sterylizacji gabinetowej**

Jest to zespół urządzeń do przeprowadzenia dekontaminacji narzędzi i wyrobów medycznych, w tym sterylizacji.

Stanowisko sterylizacji gabinetowej może znajdować się w oddzielnym pomieszczeniu lub w gabinecie, w którym wykonywane są zabiegi, pod warunkiem, iż sterylizacja przeprowadzana jest poza godzinami świadczenia usług.

Stanowisko sterylizacji gabinetowej dzieli się na 3 strefy:



Na stanowisku sterylizacji gabinetowej powinien obowiązywać ruch postępowy.

### **Strefa wyrobów skażonych:**

- odkładanie narzędzi prosto po zabiegu,
- blat wyrobów skażonych nie może kontaktować się bezpośrednio z szafami zawierającymi wyroby czyste i sterylne,
- strefa powinna być wyposażona w urządzenia do mycia i dezynfekcji narzędzi:
  - ✓ myjnię-dezynfekator i/lub
  - ✓ myjkę ultradźwiękową i/lub
  - ✓ zamykany pojemnik z wkładem sitowym
  - ✓ zlew dwukomorowy.

### **Strefa wyrobów czystych:**

- przeznaczona jest dla narzędzi umytych i dezynfekowanych, w tej strefie odbywa się również suszenie narzędzi;
- na tym etapie narzędzia są sprawdzane pod względem sprawności i możliwości wykorzystania ich ponownie oraz pakowane w pakiety sterylizacyjne;
- strefa kończy się autoklawem.

### **Strefa wyrobów sterylnych:**

- jest to część blatu i szuflady przeznaczone na wysterylizowane pakiety;
- przy zwalnianiu autoklawu pakiety powinny być ocenione pod względem poprawności przeprowadzonego procesu sterylizacji;
- poza wskaźnikami sprawdza się czy pakiety nie są uszkodzone oraz czy wewnątrz pakietów nie zebrały się krople wody.

### **Prawidłowy łańcuch dekontaminacji narzędzi**

- mycie (mycie manualne lub za pomocą urządzeń do tego przeznaczonych);
- dezynfekcja właściwa (dezynfekcja manualna lub za pomocą urządzeń do tego przeznaczonych);
- płukanie (najlepiej przy użyciu wody destylowanej);
- suszenie;
- zapakowanie narzędzi w rękawy do sterylizacji;
- opis pakietów sterylizacyjnych (data sterylizacji, termin utrzymania stanu sterylności);
- sterylizacja w autoklawie;
- ułożenie wysterylizowanych narzędzi w miejscach do ich przechowywania.

### **Kontrola procesu sterylizacji**

Kontrola procesu sterylizacji jest jednym z obowiązków osób przeprowadzających cały proces i odbywa się przy każdym procesie sterylizacji. Kontrola odbywa się w zakresie: **wskaźników fizycznych, wskaźników chemicznych oraz wskaźników biologicznych.**

**Wskaźniki fizyczne** są to wskaźniki najczęściej znajdujące się w urządzeniu: termometry, manometry, kontrolki świetlne, wydruki parametrów procesu.

Wskaźniki fizyczne zawierają informacje o parametrach procesu sterylizacji (czasie, wilgotności względnej, ciśnieniu, temperaturze itp.). Jeżeli na wydruku są prawidłowe wyniki to oznacza, że osiągnięto warunki skutecznej sterylizacji. Wskaźniki fizyczne informują tylko o warunkach w komorze sterylizatora.

**Wskaźniki chemiczne** są to wskaźniki działające w oparciu o zmianę barwy substancji chemicznej: taśmy samoprzylepne, znaczniki umieszczone na opakowaniach. Wskaźniki chemiczne informują o warunkach panujących w komorze sterylizatora. Wyróżnia się 6 typów wskaźników chemicznych. W salonach beauty z reguły wykorzystywane są wskaźniki: typu 1 - umieszczone na opakowaniu oraz typu 4 (lub 5, 6) - umieszczone w opakowaniu do sterylizacji.

Test Bowie-Dicka – test symulacyjny, który powinien być wykonany codziennie przed rozpoczęciem pracy, po pracach naprawczych i konserwacyjnych. Test Bowie-Dicka informuje o prawidłowym usuwaniu powietrza i penetracji pary wodnej – przeznaczony do sterylizatorów parowych.

**Wskaźniki biologiczne** to wskaźniki, które zawierają spory bakterii – występują w postaci testów paskowych lub ampułkowych. Informują o skuteczności biologicznej procesu sterylizacji. Wskaźniki biologiczne należy poddać inkubacji.

### **Na prawidłowy przebieg procesu sterylizacji wpływa:**

- przygotowanie narzędzi podczas etapów dekontaminacji poprzedzających sterylizację;
- zapakowanie narzędzi w pakiety sterylizacyjne;
- ułożenie pakietów w autoklawie.

### **Najczęstsze błędy zaburzające proces sterylizacji:**

- sterylizacja niedoczyszczonych wcześniej narzędzi;

- „przeładowane” pakiety – po wyjęciu z autoklawu mogą być widoczne kropelki wody wewnątrz pakietu;
- niezabezpieczone ostre narzędzia, co prowadzi do uszkodzenia rękawów do sterylizacji;
- nieodpowiednie ułożenie pakietów w autoklawie – zaburza przepływ pary wodnej;
- zbyt duża liczba pakietów w jednym wsadzie.

### **Zasady przechowywania narzędzi i akcesoriów używanych do zabiegów**

Narzędzia i akcesoria powinny być przechowywane w miejscach zapobiegających ich zabrudzeniu tj. szafkach, szufladach lub zamykanych pojemnikach:

- nie przechowuje się narzędzi i urządzeń na blatach roboczych,
- nie przechowuje się narzędzi jednorazowych, zdezynfekowanych i sterylnych luzem razem z innymi akcesoriami w jednym pudełku/kuferku.

### **Dokumentacja procesu sterylizacji**

Dokumentację prowadzi się dla każdej partii materiału poddawanego sterylizacji.

Dokumentacja zawiera niżej wymienione informacje:

- informacje o osobie przeprowadzającej proces sterylizacji;
- datę przeprowadzenia procesu sterylizacji;
- oznakowanie pakietów (narzędzia poddane sterylizacji) i ich liczby;
- wyniki kontroli w postaci wydruku lub zapisu elektronicznego parametrów sterylizacji;
- wyniki kontroli chemicznej z uwzględnieniem klasy wskaźników i ich rozmieszczenia;
- wyniki kontroli biologicznej o ile była przeprowadzona z uwzględnieniem rozmieszczenia wskaźników.

Opracowanie: Izabela Walczak – kierownik Sekcji Higieny Komunalnej i Środowiska,

Maria Kmak – asystent Sekcji Higieny Komunalnej i Środowiska.